

Budapest

Rökk Szilárd-uteza 27.

A KÍTARTÁS

KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZŐ EGYESÜLET HETILAPJA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben és vidéken postaküldéssel . . . . .12 korona.
Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a *Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnál* 2000 koronára vannak biztosítva.

A »Kírtás« című jótékonyági egyesület alapszabályait a nagym. magyar királyi Belügyminiszterium 48.314.900. szám alatt jóváhagyta.

Az egyesület igazgatósága:

Elnök: *benedekfalvi Dr. Luby Gyula* m. á. v. titkár és ügyész.Igazgatók: *Kubik Béla* orsz. képviselő, *Dr. Békéssy Ferencz* m. á. v. ügyész.*Ilkey László* székesfevárosi hiv. főnök, *Dr. Bankos Károly* m. á. v. f.,*Nagy Józsa* m. á. v. titkár, *Horváth István* mozdonyfőszereelő.

Az egyesület tagjait illető kedvezmények.

A tagsági jogosultság első évében:

a) Baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 korona baleseti segélyben.
b) Baleset folytán beállott teljes vagy részleges munkaképtelenség esetén a tag 2000 korona arányában egy meghatározott százalék szerinti összeggel kárpótolatik.

A második évben:

a) Baleset elleni biztosításban, úgy mint az első évben.
b) Ha a tag elhal, az általa a belépéskor megnevezett kedvezményezettnek 500 korona halálzási segély fizetetik.
c) Ha a tag neje elhal, a férjnek 300 korona halálzási segély fizetetik.
d) Ha a tag 4 héten túl beteg, 6 héten át hetenkint 10 korona beteg-segélyre tarthat igényt.

A harmadik évben:

a) Baleset elleni biztosításban, úgy mint az első és második évben.
b) Ha a tag elhal, a tag által a belépéskor megnevezett kedvezményezettnek 1000 korona halálzási segély adatik.
c) Ha a tag neje elhal, a férjnek 300 korona fizetetik.
d) Ha a tag 4 héten túl beteg, 6 héten át hetenkint 10 korona beteg-segélyre tarthat igényt.

A negyedik évtől kezdve:

a) Baleset elleni biztosításban, úgy mint az első, második és harmadik évben.
b) Ha a tag elhal, a tag által a belépéskor megnevezett kedvezménye-

zettnek 2000 korona halálzási segély fizetetik ki.

c) Ha a tag neje elhal, a férjnek 500 korona fizetetik.

d) Ha a tag 4 héten túl beteg, hetenkint, 6 héten át, 10 korona beteg-segélyre tarthat igényt.

Ezek képezik a biztosítottaknak **A)** csoportját, míg azok, akik a **B)** csoportba óhajtanak belépni, az itt felsorolt pénzbeli kedvezményeknek csupán felét kapják.

Ezen kedvezmények ellenértéke fejében az utóbbi csoportba belépők az első évben havi két korona, a második évtől kezdve havi 2 korona 50 fillér tagsági díjat, az **A)** csoportba belépők pedig az első évben szintén havi 2 korona, a második és a következő években havi 5 korona tagsági díjat fizetnek.

Ezen kedvezményekben a tagok mindaddig részesülnek, amíg az egyesület tagjai maradnak; a balesetbiztosítás azonban a 60 éves életkor betöltése után megszűnik.

Azok, kik az egyesületbe való belépéskor már 45-ik életévüket elérték, a fent felsorolt kedvezményeknek csak felét kapják.

Aki 55-ik életévét elérte, az egyesületbe fel nem vétetik.

Mindezekon felül úgy az **A)**, mint a **B)** csoportba tartozó tagoknak a következő kedvezményekre van igényük:

Peres és perenkívüli ügyekben csupán a készkiadások felszámítása mellett ügyvédi képviselőben részesülnek.

A »Kírtás« című hetenkint megjelenő lapot díjtalanul kapják.

Az egyesület minden egyes tagja 60 éves koráig állandóan biztosítva van baleset ellen.

Minden baleset, megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, okvetlenül bejelentendő.

EGYESÜLETI ÜGYEK.

Választmányi ülés. Egyesületünk választmánya e hónap 31-én, vasárnap délelőtt 9 órakor az egyesület hivatalos helyiségeiben (Budapesten, Röck Szilárd-utca 27. sz. II. emelet) ülést tart. Tekintettel arra, hogy ezen az ülésen fog véglegesen megállapítani az egyesület vezetőségének ügyrendjét, és hogy az évi közgyűlés előkészítő intézkedéseinek megbeszélése is meg kell, hogy történjék, felkérjük úgy a helybeli, mint a vidéki választmányi tagokat, hogy ezen a fontos ülésen mentül számosabban megjelenni sziveskedjenek

Az elnökség.

Köszönetnyilvánítások.

A „Kitartás” segélyező-egyesületnek

Budapest.

Folyó évi márczius hó 10-én kelt becses sorait, melyben **60 korona segélyösszeg** folyósításáról értesít, megkaptam, mire hálás köszönetet mondok.

Egyben b. tudomására hozom, hogy teljes erőmből azon leszek, hogy ezen kitünő egyesület részére mennél több tagot gyűjthessek.

Melyek után maradtam

Kelenföld, 1901. márczius 13-án.

Teljes tisztelettel

Heinrich János,
máv. kocsirendező.

A „Kitartás”-egyesület tekintetes igazgatóságának

Budapest.

Hálás köszönettel írom alá az engem, mint néhai Kovács Imre máv. raktárnok neje és kedvezményezettjét megillető halálsegély, azaz **250 koronáról** szóló nyugtát és egyszersmind nem mulaszthatom el kijelenteni, mily jól esett az összes társulat b. tagjainak őszinte részvéte, egymint a tekintetes elnök ur páratlan jósága és nemeslelkű jóakaratára, aki, hogy rajtam segítsen, még a fiam részére is kiterjedt, akit szintén tanácsos és támogatással részesített. Isten áldja meg őt és az egyesületnek összes b. tagjait.

Selyp, 1901. márczius 12-én.

Özv. Kovács Imréné.

A „Kitartás” tekintetes igazgatóságának

Budapest.

Fogadják hálás köszönetemet nemes eljárásukért, mert csak annak köszönhetem, hogy a múlt hó 9-én boldogult nőm elhalálózása alkalmából a »Kitartás«-nak tagja vagyok és ennél fogva **300, azaz háromszáz korona segélyben** részesültem, melyből mint szegény váltóór, úgy a magam, mint a kis gyermekem, a pillanatnyi szükségből azonnal mentve voltunk.

Kérem ezt a legközelebbi lapunkban a többi tagtársaimnak is tudomására hozni.

Kelt Deresztye-Hétfalu, 1901. márczius 13-án.

Suba Lajos,
váltóór.

*A „Kitartás”-egyesület tekintetes igazgatóságának
Budapesten.*

Alulírott hálás köszönetemet fejezem ki a »Kitartás« kölcsönösen segélyező egyesületnek azon nemes tettéért, hogy engem hosszas betegségemből kifolyólag **ötven korona betegségében** részesített, s amelyet nekem a helybeli bizalmi férfi utján kezeimhez juttatni méltóztatott. A nagykegyelmű Isten áraszsa szent kegyelmét ezen nemes egyesület megalkotóira, annak vezetőire és minden egyes tagjára.

Kelt Kecskemét, 1901. márczius hó 13-án.

Kubányi József,
Somody Imre,

mint tanúk.

Barmos Sándor,
munkás a felépítménynél.

Alulírott igaz szívből, fájdalomtól megtörtén és legőszintebben érzett köszönetemet és hálámat fejezem ki a »Kitartás«-egyesület igazgatóságának, hogy az engem, fiam elhalálózása folytán — ki az egyesületnek tagja volt — mint kedvezményezett megillető **500 korona halálsegélyt** oly gyorsan kifizette s ezáltal anyagi zavaromból megmentett. Különös köszönetemet fejezem ki a nagyrabecsült egyesületnek azon igaz szívjóságáért, nemes jóakaratáért, hogy engem, szegény öreg, védtelen nőt tanácsával, jóakarataival, vigasztaló szavaival támogatott. Isten áldása legyen ezen nemes egyesületen.

Budapest, 1901. márczius hó 18-án.

Elöttem:

Körmendy János,

Kölcsey Zsigmond,

Steiner Róza,

mint tanúk.

Steiner Katalin.

Alulírott őszinte köszönetemet fejezem ki a »Kitartás« tekintetes szerkesztőségének, hogy az engem, nőm halála folytán megillető **300 korona halálsegélyt** nőm elhalálózását követő 6 napra már kifizette s ezáltal szorult anyagi helyzetemben segítségemre sietett. Őszintén érzem hálámat s ezt nem tudom másképp kifejezni, minthogy könnyes szemmel az Isten áldását kérem az egész egyesületre s annak nemes vezetőségére.

Budapest, 1901. márczius hó 18-án.

Elöttem:

Vécsei Vilmos,

Fodor Mihály,

mint tanúk.

Ullrich Nándor.

*A „Kitartás” című egyesület tekintetes igazgatóságának
Budapesten.*

Édes jó atyánk és édes jó anyánk 1900. évi október hó 1-én Budapest-keleti pályaudvaron történt baleset alkalmával életüket veszítették. A bennünket ért óriási csapás, mert hisz kenyérkeresőinket, gyámolítóinkat, egy szóval azokat veszítettük el, kik nekünk mindenünk voltak a világon, oly kétségbeesetté tett minket, most már szegény árvákat, hogy még azt sem tudtuk, kihez forduljunk tanácsért. Édes atyánk a »Kitartás« tagja volt. Két-

ségbeesésünkben eszünkbe jutott, hogy a »Kitartás« mily sok esetben vigasztalta meg az árvákat, hány ízben segített már a sorscsapásokban.

Hozzá fordultunk tehát s nem is csalódtunk. Letörölte könyeinket, atyai szavával megvigasztalt, segítséget nyújtott a legnagyobb szükségben. Ezért úgy a magam, mint négy kiskoru testvéreim nevében hálatelt szívvel mondok köszönetet a »Kitartás«-egyesület igazgatóságának; hisz ő nélküle ma földönfutók volnánk mindannyian. A részünkre kifizetett **2000 korona segély** lehetővé teszi, hogy én az élet nehéz küzdelmeiben a kezdet nehézségét leküzdjem, testvéreim pedig tisztességesen, becsületesen neveltessenek.

Áldásunk lebegjen a »Kitartás« felett.

Budapest, 1901. márczius hó 18-án.

Előttem:

Körmendy János,

Szabó Anna.

Vécsei Vilmos,

mint tanúk.

*

Segélyezési kimutatásunk már régen tüntetett ki egyszerre annyi segélyt, mint a mostani lapszámban. Eléggé fájdalmas azokra nézve, akiket a sors csapása halállal, balesettel, betegséggel sujtott, de a visszamaradott övéiknek, illetve a bajjal, betegséggel sujtottaknak szolgáljon vigasztalásul legalább az, hogy ama fillérek, amelyeket ők és hozzátartozóik a »Kitartás«-ra bíztak volt, hiven, becsületesen meghozták a maguk búsas kamatait, meghozták a maguk enyhet osztó gyümölcsét ezen egyesületnek jóvoltából. Ezek a tények ékeesebb szöszölők egyesületünknek szükséges,

hasznos és emberbaráti működése mellett, mint bármennyi irás és nyomdafesték.

A legutolsónak említett Szabó-féle 2000 koronás baleseti kártérítésre vonatkozólag azonban egy felvilágosítással tartozunk tagjainknak. Fel fog tűnni mindenki előtt, hogy Szabó volt tagtársunknak balesete még a múlt évi október hónap 1-én történt s a baleseti kártalanítás árváinak — amennyiben a kérdéses baleset alkalmával Szabónak szegény neje is elgázoltatott — csak most fizettetett ki. Ennek a késedelmes kifizetésnek magyarázata abban rejlik, hogy a baleseti biztosító-társasággal szemben ki kellett mutatnunk, miszerint Szabó nem öngyilkosság folytán vesztette el életét, mert öngyilkosság esetén a baleseti biztosító-társaságok mit sem fizetnek. Ezt a bizonyítékot mi csak úgy adhattuk meg a biztosító-társulatnak, hogy beszereztük az összes bírósági vizsgálati iratokat, szintugy a vasuti vizsgálati iratokat, melyek erre az ügyre vonatkoztak. Miután maguk a vizsgálatok is egész mostanáig huzódtak, az eredményt és az iratokat magunk sem kaphattuk korábban kézhez és ezért kellett mindezideig várnunk, hogy az elszerencsétlenülült tagtársunk törvényes örökösének jogos igényeit megvédjük és érvényre juttassuk. Hogy milyen eredménnyel tettük ezt, mutatja Szabó Annának a maga és kiskoru testvérei nevében hozzánk intézett levele.

Segélyezések kimutatása.

Halálozási segélyek.

Lapunk 11. számában kimutatott segélyösszeg ... .. 5350 korona.

Ujabb segélyek:

578. Kovács Imre, máv. raktárnok, Selyp ... .. 250 korona
3254. Steiner Samu, máv. lakatos, északi főműhely, Budapest ... .. 500 »
2286. Ulrich Nándor, máv. bádogos, ny. p. u. neje halála után ... .. 300 »

Balesetsegélyek.

Lapunk 11. számában kimutatott segélyösszeg ... .. 8466 korona 66 fillér.

Ujabb segélyek:

1818. Szabó József, máv. fűtő, keleti p. u., Budapest, halálos elgázolás ... .. 2000 korona

Betegsegélyek.

Lapunk 11. számában kimutatott segélyösszeg ... .. 2600 korona.

Előfizetés lapunkra.

Egyesületünknek és az ő működésének megismertetése minél szélesebb körökben, tagok gyűjtése minél nagyobb mennyiségben, ez épp úgy kötelessége az egyesület vezetőségének, mint az egyesületi tagok mindegyikének. Mert csak ilyen módon érhető el az, hogy az egyesület minél több és mennél nagyobb jótékonytárgyat gyakorolhasson.

Az egyesület megalapította a maga lapját, hogy az az ő érdekeinek szószólója, kifejezője legyen, hogy mintegy szellemi összekötő kapcsot képezzen az egymástól távol élő tagok között. Ámde ezzel a lap még nem tett eleget a maga hivatásának. Kell, hogy többet is tegyen; hogy élő szóval hirdesse ne csupán a tagoknak, de az egyesületen kívül állóknak is, hogy vagyunk, hogy létezőnk, hogy működünk. És hogy ez az egyesület csak áldás a szegény emberre nézve.

Ennek okából külön előfizetést nyitunk magára a lapra, az olyan egyének számára, akik az egyesületnek még nem tagjai, vagy abba belépni nem óhajtanak, hanem akik csak *egy jó hetilapot* akarnak járni, amelyből sokat tanulhatnak, amelylyel elszórakozhatnak és amelynek az előfizetése *baleset-biztosítással is jár*. Ez az előfizetés semmiképen nem érinti magának az egyesületnek és az egyesület tagjainak a lap első oldalán részletezett díjait, kedvezményeit és egyéb viszonyait, hanem csupán arra való, hogy a lapnak minél szélesebb körű terjesztésével az egyesületet is minél messzebbre megismertesse.

Ha tehát valaki, aki még nem tagja az egyesületnek, magát legalább baleset ellen akarja biztosítani, legjobban teszi, ha előfizet a lapunkra. Az ilyenek fizetnek havonként *egy koronát*, ezért minden vasárnap megkapják lapunkat s ezenfelül halált vagy teljes és állandó munkaképtelenséget okozott balesetnél 2000 korona erejéig vannak bebiztosítva, részletes, állandó jellegű munkaképtelenség esetén pedig ennek megfelelő hányad arányában kárpótoltatnak.

Minden egyes tagunknak érdeke, hogy olyan ismerőst vagy rokonát, aki magába az egyesületbe egy vagy más oknál fogva belépni nem óhajt, a lapra figyelmeztesse és a lap előfizetésére buzdítsa; mert minél többen járattják — idegenek — legalább a lapunkat, annál többen ismerik meg az egyesületet, annak áldásos munkáját és annál többen fognak ezen a réven is rendes egyesületi tagokul beiratkozni. És minél többen lesznek azután

az ilyen előfizetők, annál terjedelmesebb, annál jobb és tartalmasabb lapot készíthet a szerkesztőség. Ami megint csak az egyesületi tagoknak válik szintén javukra, mert ők is jobb ujságot kapnak, anélkül, hogy csak egy krajczárral is többet fizetnének.

Amidőn tehát még egyszer ismételnők, hogy az egyesületi tagok díjait és kedvezményeit ez semmiképen nem befolyásolja vagy módosítja, értesítjük az érdeklődőket, hogy *nem tagok részére a lapnak előfizetési ára baleset ellen való biztosítással együtt havonként egy korona, negyedévenként három korona, félévenként hat korona, egész évenként tizenkét korona*. A lapra szóló ilyen előfizetési pénzek az egyesület czimére küldendők.

Egyesületi tagok — természetesen — díjtalanul veszik a lapot, miként eddig is.

Szegény ember sorsa.

Már úgy látszik, hogy szükséges lesz, miszerint ilyen czim alatt is állandó rovatot nyissunk a lapunkban . . .

Aki a folyó hónap 19-ikén megjelent fővárosi napilapokat olvasta, annak figyelmét aligha kerülte el egy szerény esemény, mely a törvényszéki tárgyalások rovatában nyert helyet. Szólott pedig ez a rövidke hír ilyenképen:

»A félkezű munkás. Szegény nyomorék munkásember, *Csapó Mihály* kereste ma az igazságát a budapesti törvényszék előtt: 1898. augusztus 18-án a magyar épület- és műlakatos-gyárban a hullámlemezeken hajlító-gép fogaskereke elkapta és összemorzsolta a jobbkarját. A vizsgálat kiderítette, hogy a munkás akkor nyult a géphez, a mikor az működött, a keréken azonban hiányzott a védőszerkezet s ezért történt meg a szerencsétlenség. A gyár *Ács Béla* lakatoslegényre, a gép művezetőjére hárította a felelősséget s így ő került a gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vádjára alá. Ács azzal védekezett, hogy ő sürgette a védőszerkezet alkalmazását, a melyet különben az iparhatósági vizsgálat sem tartott szükségesnek. A törvényszék erre *fölmertő* ítéletet hozott. A félkezű munkás ezzel végképp elesett még a reményétől is annak, hogy elveszett karjáért valaha kártérítést kapjon«.

Valóban érdemes volna egy külön statisztikát vezetni arról, hogy az egész országban évenként hány ilyen szegény ember válik koldussá. De nem csupán testileg koldussá, hanem anyagilag is és nemcsak ő maga, de vele együtt az egész családja. Ez a statisztika, úgy tudjuk, hogy megrendítően szomorú képét adná annak, hogy milyen nagy ezeknek a szerencsétleneknek a száma, akik egy pillanatnyi megfontolatlanul, egy megcsussza-

nás, egy véletlen mozdulat által veszítik el testi épségüket, munkabírásukat gyárakban, gazdaságnál, vasutaknál és egyebütt.

Ezzel a statisztikával azután szembeállítani azoknak a számát, akik balesetük révén kaptak némi kárpótlást; de még inkább azokét, akik nem kaptak semmit. Akik a Csapó Mihály sorsára jutottak. Akkor szörnyüködnék csak el igazában mindenki, ha ezeknek az utóbbiaknak a mennyiségét látná maga előtt egy csoportban! Szegény Csapó Mihályok! Dolgoznak sok, hosszú éveken át fáradságos munkával, nehéz verejték árán szerzik meg a mindennapi kenyeret maguk és családjuk számára, és azután, amikor hivatásuk teljesítése közben egy áldatlan pillanat nyomorékká teszi őket, amikor kiüti a kenyérkereső szerzőt a kezükből: nyakukba szedhetik a koldustarisznyát övéikkel együtt. Mert balesetük miatt senki sem volt hibás, csak ők maguk.

Nem akarjuk mi ezzel a bíróság ítéletét kritizálni. Az az igazság, hogy ne bűnhődjék az ártatlan ember, ne bűnhődjék olyan dologért, amelyről ő nem tehet. Miként Ács Béla sem tehetett a Csapó balesetéről. De más szavunk van a dologhoz; az, hogy minden gyár, minden üzem, ahol az alkalmazottak, a munkások testi épsége a veszedelem eshetőségeinek van kitéve, törvényileg köteleztessék a maga embezeit baleset ellen biztosítani. A biztosítási díjakat fizesse vagy a gyár, vállalat stb., vagy a munkás és alkalmazott, vagy mind a kettő közösen. De fizessék.

A munkásokat és alkalmazottakat pedig a maguk és családjuk jóvolta érdekében figyelmeztetjük, hogy addig is, amíg ez a boldogabb kor eljövend, a baleset ellen való biztosítást megkötni el ne mulasztják.

Mert nagyon, igen nagyon sokan vannak széles e hazában a Csapó Mihályok.

A távirdavezetékek ellenségei.

(G.) Minálunk legfeljebb vásott parasztsuhan-czok vetemednek ma már arra, hogy a távirda- és telefonvezetékeket megrongálják. Akkor sem tesznek ugyan nagy kárt bennük, mert legfeljebb fágákat, rongyokat dobálnak fel a drótokra. Ez anynyiban kellemetlen pedig, mert például esős időben áramlevezetések, zavarokat okoz.

Sokkal veszedelmesebb ellenségeik vannak a távirdavezetékeknek a más világrészekben, nevezetesen Amerikában, Afrikában és Ázsiában. Ott a vezetékek nagyon sok helyütt és rengeteg darabokon, még őserdőkön, pusztákon, sivatagokon huzódnak végig. Ahol nemcsak a félvad népek, hanem a legkülönfélébb állatok rontják, pusztítják a távirót. Főként ezekről az utóbbiakról akarunk itt néhány szóval megemlékezni.

Északamerikának nagy pusztáin a még mindig

csoportosan tanyázó bölények okozzák a vezetékeken a legnagyobb károkat. Ezek az iszonyu erős állatok ugyanis kiváló előszeretettel vakaróznak a távirdaoszlopokon és ez a vakaródzás olyan, hogy néha kilométerekre kidöntögetnek a helyéből minden oszlopot. Próbálták az oszlopokat ez ellen megvédelmezni akként, hogy erős, kiálló hegyü szögeket vertek beléjük; az eredmény az volt, hogy a vastag bőrű bölények már most még szivesebben dörgölöztek ezekhez az oszlopokhoz.

Még furcsább az, amit az amerikai lapok egy nemrégiben megnyílt új távirdavonal mentén történekről beszélnek. A vonal nagy darabokon vad erdőségeken vezet keresztül, s gondozói egy szép napon azt vették észre, hogy az oszlopok tetejénél alkalmazott porcellán-szigetelők nagy része le van törölve, s a földön hever. Eleinte az indiánusok garázdálkodására gondoltak. Amde mily nagy vala a csodálkozásuk, amikor lesbe állva, egy helyütt azt figyelik meg, hogy egy irgalmatlan nagy medve kapaszkodik fel az oszlopra, és odafönt kedélyesen harapdálja le a szigetelőket. Mikor pedig ezt a dolgot elvégezte, szaglász fönt egy ideig, azután ismét jön lefelé, hogy a következő oszlopnál ugyanezt a műveletet folytassa. Hosszu tanakodás után a mérnökök kisütötték, hogy ennek nem lehet más oka, mint hogy a medve — hallva odafent a drótok zugását — azt hiszi, hogy ott méhek tanyáznak valahol, ezeknek a mézét pedig illendő lesz megvámolni. Keresi azután, hogy hol juthatna fel hozzájuk könnyű szerrel és így jut el az oszlophoz, amely csak megerősíti őt hitében, mert a drótok zugása esetén szintén erősen bugó hangot hallat. Maczkó koma azután az izolátorokban keresi a méheket meg a mézet, mert más arravaló alkalmatosságot nem talál odafent.

Nem kevésbé veszedelmes rongálója a vezetékeknek egy amerikai harkály-fajta. Ez meg, hallva a távirdaoszlopokból jövő bűgást, azt hiszi, hogy odabent legalább is egy légió kukac meg pondró tanyázik. Addig vágja kemény csőrével a fát, amíg — a másik oldalon nem lyukad ki. Sok oszlopot annyira össze-vissza lyukgatnak az ilyen harkályok, hogy egy erős szélroham letöri azokat.

Afrikában zsiráfok okoznak nagyon sok távirda-zavart. Miután fejüket sokkal magasabban hordják, mint a milyen magasan a drótok vezetnek, és miután ők maguk sem tapasztalták ki eléggé ezt az akadályt, sokszor vaktában rohannak neki a huzalnak és nemcsak elszakítják azt, de kiforgatják, kidöntögetik helyeikből az oszlopokat is. Minél messzebbre vezetik be a németek és angolok a maguk távirdavonalait Afrika belsejébe, annál gyakoriabbak az e fajta rongálások.

Egy másik félelmetes ellensége a vezetékeknek Afrikában a fehér hangya. Ez ugyanis ott, ahol megjelenik, mindent összerág, ami nincs vasból, kőből, vagy üvegből. Nincs az a fa, melyet ő porrá ne őröljön, ha hozzáférközhetik. Egy távirdavonallal megtörtént például, hogy a hangyák nagy tömegei miatt nem lehetett megépíteni, amíg Európából vasoszlopokat nem hozattak a huzalok felerősítésére.

Ázsiában, nevezetesen Indiában, az elefántok követik el a távirdák elleni kihágásokat. Nem haszonlesésből, sem nem rosszakaratból, hanem csupán azért, mert ez nekik nagy mulatságot okoz. Ha a vasut, vagy valamely táviró-vonal mentén legelésznek, és jó kedvre kerekednek, nekivetik magukat

a távirdaoszlopoknak és sorjában huzogálják azokat ki a földből. Persze, nagy élvezet lehet, amikor a drótok a lábaik körül csavarodnak.

Japánban viszont egy pókfaj lakik, mely különös előszeretettel szövi a maga hálóját a távirda-drótokra. Amint az a háló este a harmattól átnevedesedik, kész a levezetés és a vonalzavar. Ott külön pókhálós embereket tartanak a vonalok mentén, akik egész nap egyebet sem tesznek, mint hosszú nyelvű seprűkkel tisztogatják a drótokat. Szemtanuk azt beszélnek, hogy a pókok jobban győzik a szövést, mint a munkások a tisztogatást.

Erdőégések.

Kitavasodik lassan. És ahogyan a meleg nap-sugarak mind erősebben tüznek alá a hegyek oldalaira, a dombok lankáira, a síkságok térségére, nemcsak a téli nedvességet csalják ki a föld felszínéből, nemcsak a természetet ébresztik fel a maga téli álmából, hanem alaposan megszáritják az őszi avart, az erdők és csallitok hullott lombját, a mezők kiaszott pázsitját.

Ilyenkor kezdődnek meg a vasutak mentén a kisebb-nagyobb tüzesetek, de kiváltképen a nagy erdőégések. Az ősszel lehullott sok száraz lombot a szél gödrökbe, árkokba, hová hordozta rakásra. Akkor nem gyuladt ki, mert még nem volt annyira kiszáradva és mert az őszi esők is majd mindig nedvesen tartották. De most, hogy a hólé, a nedvesség egész télen át rothasztotta az avart, ahogyan a nap kiszívja belőle a nedvességet, olyanná válik az, mint a tapló. Egy valamirevaló mozdonyszikra, egy kis barátságos szélfuvallat — és ember legyen, aki a hirtelen szerte kapó tüzet megfékezni tudja.

A vasutak minden évben igen nagy összegeket fizetnek erdőégési károk czimén az erdőtulajdonosoknak, mert az ilyen tűz nem ritkán holdakra terjedő területeken harapódzik el és nemcsak a fiatal állományt teszi tönkre, de még az idősebb fákban is tetemes kárt okoz, mert megpörkölvén azok héját, fejlődésüket hosszabb időre megakasztja.

Lombos erdőkben még nem annyira veszedelmesek ezek a tüzesetek, mint a fenyvesekben. Mert ezen utóbbiakban nemcsak a földön talál bőséges tápanyagot a tűz, hanem még inkább a fák ágazatában, ahová rendszerint felkapván, csakhamar a fák csucsai körül dühöng és félelmes gyorsasággal kap át egyik fáról a másikra. Ez a legveszedelmesebb erdőégések egyike, mert megakasztása és elfojtása a legnagyobb nehézségekkel jár; mire elfojtották, rendszerint már megmérhetlen károkat okozott.

A vasutmenti erdőégések tulnyomó többségükben az arra közlekedő vonatok mozdonyaiból kihulló szikrák által okoztatnak. Ezek a szikrák vagy a kéményen át jutnak ki a szabadba, vagy pedig a hamuladából hullanak ki a pályatestre s vitetnek a szél által a szomszédos erdőbe. Ez az utóbbi eset sokkal ritkább a tüzet előidéző okok között, mint az előbbi, amiről a tapasztalás csakhamar meg fog győződteni mindenkit, aki a dolog iránt érdeklődik és akinek módjában van eziránti megfigyeléseket tenni.

Miután pedig ebben a dologban ép úgy érdekelt a mozdonysemélyzet, mint az erdős vidékeken és vonalakon beosztott pályafelügyeleti személyzet, nem lesz talán érdektelen, ha éppen most, a száraz napok kezdetével, egynémely tanácsal látjuk el az

érdeklődőket, hogyan és mivel lehet a vasuti mozdonyok okozta erdőégéseknek lehetőleg elejét venni.

A mozdonysemélyzet, amelyet a tél a szikrafogók tekintetében bizonyára némi gondtalansághoz szoktatott, ezen szikrafogók kifogástalan állapotára mostantól kezdve kiváló gondot kell hogy fordítson. Szakadozott vagy rossz feldozásu szikrafogót a füstszekrényben megtűnni nem szabad, valamint-hogy arra is különös figyelem fordítandó, hogy ez a szikrafogó jól be legyen a helyére illesztve. Hiszen tudja minden hozzáértő ember, hogy sokszor a jó szikrafogó dacára is milyen hatalmas paraszak röpködnek ki a kéményen, kivált ha rossz a tüzeléshez használt szén. Az állomásokon is meg kell erről győződnie, valamint arról is, hogy a füstszekrény-fecskendezők jól működnek-e? Minél gyakrabban teszi ezt, annál jobb, főként a hegyi pályákon közlekedő mozdonyoknál: mert a mozdonyszikrák kiszórásának megakadályozása iránt már régen folytak a tanulmányok és próbálgatások, de hát egyelőre bizony még nem nagyon sok eredménnyel. A mozdonysemélyzeten mulik, hogy a maga gondosságával — amennyire-annyira — pótolja ezt a hiányosságot. Mire a fű kizöldül, a fák ismét kilombosodnak, erre a nagy óvatosságra sem leszen szükség, mert hiszen azzal együtt csökkenni fog a kigyuladás lehetősége is.

Egy másik dolog, amire a mozdonysemélyzet ebből az okból kifolyólag különösen vigyázzon: a hamuladák jó, kifogástalan záródása. Hogy azokból útközben izzó parázs és pernye ne hulljon ki a pályatestre, mert szeles időben ez is fokozza a tüzveszélyt, ha erdő huzódik a vonal mentén.

Ennek a szikrahányásnak és pernyehullásnak még biztosabb megakadályozásához vezetne az is, ha a mozdonysemélyzettel mindazon helyek közöltetnének, ahol az erdő közeli fekvése vagy más körülmények a könnyebb kigyulást valószínűvé teszi, hogy az ilyen helyeken — már amennyire lehet — ne tüzeljenek rá (ne hányjanak szenet a tüzszekrénybe), ne piszkálják, ne igazítsák a tüzet, ne nyissák ki a hamuszekrényt stb. Kiválóan veszélyeztetett ilyen helyeket valami könnyen látható jellel is észrevehetővé kellene tenni.

A pályafelügyeleti személyzetre viszont azon feladatok hárulnak, amelyek az ilyen önkénytelen gyújtogatásoknak az elfajulását, a tűz elharapódzását és tovaterjedését akasztják meg. Ebből a célból már most árkokat kell húzatniok mindenütt ott, ahol az erdő vagy a cserjés a kelleténél közelebb fekszik a vasuti vonalhoz. A helyi viszonyok határozzák meg, hogy ezek az árkok milyen távolságban, esetleg milyen szélességben és ki által ásandók, t. i. a vasut, vagy az erdőtulajdonos által-e? Sem új vasuti vonalat nem lenne szabad üzembe helyezni, amely erdőn huzódik keresztül és nincs kellő távolságban megfelelő tűzárkokkal határolva, sem vasuti vonal mentén nem volna szabad erdősíteni, amíg ezek az árkok elkészítve nincsenek. Mert a törvény pontosan megjelöli ugyan a vasut mentén a tüztávlatokat, de hát a törvény nem azért törvény, hogy mindenütt betartassék.

A tüzveszélynek, gyakori égéseknek kitett erdők között lakó pályaőrök és egyéb vasuti alkalmazottak házai egymással telefonnal lennének összekapcsolandók, hogy veszély esetén minél több kéz siethessen gyorsan segélyre. Az ilyen vonalrészeknek is megvannak a maguk különösen veszedelmes helyei,

ezekre mindaddig, amíg az erdő meg nem lombosodott. tanácsos külön embereket őrizetül oda állítani, főként vasár- és ünnepnapokon, amikor nincsenek pályamunkások a vonalon.

Az osztálymérnökségeknek a szomszédos erdőtulajdonosoknál oda kell hatniok, hogy ezek a maguk területén ne csak a tűzárkokat ássák meg és tisztassák ki ebben az időszakban mentül gyakrabban, hanem hogy a vasuttól 20–30 méternyire befelé a száraz avart az erdőből kitisztogattassák, fenyves erdőkben pedig a vasuti vonal és az erdő közé megfelelő szélességű lombfa-szegélyt ültessenek. Erre a célra különösen alkalmas a nyírfa, az ákác- és az égerfa. Vidéke válogatja, hogy hol milyen fák használtassanak.

Az, hogy maga az erdő irtások ki minél szélesebb szalagban a vasuti vonal mentén, egymagában véve még nem sok sikerrel kecsegtet. Mert minél szélesebb az ilyen irtás, annál nagyobb ereje van abban az oldalról jövő szeleknek és annál messzebb viszik azok a mozdonykéményből elkapott égő széndarabokat. Viszont minél kisebb az erdő nyílása, annál kevesebb erőt fejthet ki abban az oldalról jövő szél és annál kisebb távolságra fogja vinni az égő pernyét. Az irtvány hosszában fuvó szelek pedig tudvalevőleg nem jöhetnek ebből a szempontból figyelembe, mert ezek legfeljebb magára a pályatestre hordják a pernyét. A földolog az, hogy száraz fű, lombok és egyéb könnyen gyuló anyagok minél kevesebb mennyiségben, minél távolabb legyenek az erdő belsejétől elválasztva. Mert csak ezekben rejlik a veszély, csak ezeket gyújtja ki a mozdonyszikra.

Az ügyes és lelkiismeretes pályafelvigyázó ilyen helyeken igen nagy károsodásoktól mentheti meg a maga intézetét. Illő lenne, ha viszont a vasutintézetek — legalább az ugynevezett veszélyes hónapok tartamára, némi pénzbeli kárpótlással serkentének ezeket a pályafelvigyázókat a lehető legnagyobb gondosságra. Tapasztalásból mondhatjuk, hogy a vasutak ezzel még mindig sokkal többet nyernének, mint a pályafelvigyázók.

y. s.

Vasuti balesetek.

(Folytatás.)

(T. A.) A találkozási rendelkezések adása körül elkövetett leggyakoribb vétke a forgalmi szolgálattevőknek — és mint már említettük, az összeütközések leggyakoribb oka is — hogy vagy későn adják ezeket a rendelkezéseket, azaz akkor, amikor az érdekelt vonatot már elküldték, vagy ha jókor adták is, de az utolsó perczen elkezdének kapkodni, zavarba jönnek, hogy melyik intézkedés lenne most a jobbik s utoljára is a legrosszabbat választják és hajtják végre. Ennek a magyarázata pedig abban rejlik, hogy tulnyomó részüknél hiányzik valami, ami a forgalmi hivatalnoknak második természetévé kellene hogy váljék: hiányzik a közlekedésnek folytonos éber megfigyelése az egész rendelkezési szakaszon. Hiányzik annak az átérzése, hogy mennyire hasznos dolog magára a szolgálattevőre, ha minden perczen minden vonat holléte iránt tájékozva van. Nem azon a réven tájékozva, hogy minden állomást folyton zaklasson a maga kérdezősködéseivel, hanem hogy figyelje meg a távirót és hallgassa ki, hol, merre, miképen alakul a vonatok menete. Akkor nem fog abba a helyzetbe jutni, hogy késések ese-

tén nem tudja, merre vannak a vonatai, amíg azok nem jeleznek, vagy amíg a vonatvezető nem jön be az irodába jelentkezni hozzá. Akkor tervszerűen, előre megfontolva fogja megtenni a maga rendelkezéseit, nem jön zavarba az utolsó perczen, nem kapkod, és — nem küldi a vonatot veszedelembe.

Olyan vonalakon, ahol harangvezetékek is vannak, azt kellene feltételezni, hogy az összeütközések lehetősége ki van zárva. Mert hogy a pályáról az ellenjelzések hallatára megállítják a vonatokat, mielőtt azok még közel jutnának egymáshoz. Hát így elméletben az igaz is. De a tapasztalás azt mutatta, hogy ez a feltevés sem válik be mindig, mert még ilyen vonalakon is történtek, jó harangok, rendes jelzések dacára, vonatösszeütközések. Ahány ór ilyen esetekben érdekelve volt, az utólag mind meghamisította a maga harangjelzési könyvének az adatait.

A forgalmi szolgálatnál nem képzelhető nagyobb könnyelműség, mint szándékosan más állomás nevében jelentkezni a távirón valakinek a hívására. És nem képzelhető nagyobb bűncselekmény, mint szándékosan — hamis czéger alatt — egy olyan forgalmi, főként találkozási rendelkezést venni és nyugtázni, amely nem nekünk szólott. Az ilyen eljárást, amennyiben az elkövetője ugyszólván sohasem puhatolható ki, a legnagyobb vasuti gaztettnek kell minősíteni, mert enyhébb kifejezésre nem méltó. És sajnos, megtörténtek az ilyen dolgok is; részben komoly és szomorú következményekkel.

Maga a nyílt pályán való összeütközés — tekintve a dolog morális fontosságától — nem mindig vészes kimenetelű. Egyenes pályán meg sem történhetik, sem nappal, sem éjjel, ha köd nincs, mert akkor van idejük a mozdonyokon és vonatokon levőknek, hogy ne csak észre vegyék egymást, hanem még jókor meg is állhassanak a vonataikkal. Hanem éles kanyarulatokban és ködös időben, ha csak máshonnan nem kapnak megállító jeleket, szinte elkerülhetetlen az összeecsapás. A gyorsan haladó vonatoknál minden gőzfék és ellengőz dacára azért, mert épp a gyors menet okozza, hogy mire észreveszik egymást és a megálláshoz csak hozzá készülnek, már is egymáson vannak. A lassabban haladó vonatoknál pedig azért, mert ezek rendszerint hosszúak, nehezek és csak nagyobb távolságra állíthatók meg; vagyis szintén, amikor már egymást lökik fel.

Az ilyen összeütközésnek a hatása igen sokféleképen nyilvánul, mert igen sok körülmény által van befolyásolva. Menetsebesség, a vonat hossza, megterhelése és fékezése, a pálya iránya stb., mind más és más alakot adnak az összeütközésnek. Csak az az egy dolog látszik ebben a tekintetben tapasztalás által beigazoltnak, hogy ha két egyforma terhelésű és összeállítású vonat csap egymásra, mindig az szenved többet, amelyik nagyobb sebességgel haladt az összemenés pillanata előtt, tehát amelyik ugyszólván mint ütő szerepelt. Ennek annyiban van természetes magyarázata, hogy az ellentállás visszahatása nagyobb elülről s az eleven erő kifejtése, a torlódás nagyobb hátulról, mint a lassabban menő vonatonál.

Olvasóinkat bizonyára az a kérdés fogja itt legjobban érdekelni, hogy hát a szemközt jövő vonatok összeütközésénél ezen vonatokon melyik hely a legveszélyesebb és melyik a legkevésbé veszélyes? Az utóbbira sokkal hamarabb lehet megfelelni, mint

az előbbi kérdésre: hogy a legkevésbé veszélyes hely a zárfékező. (Főként, ha nem alszik.) De hogy melyik a legveszélyesebb, afelett lehet vitatkozni. Amennyire sok évi megfigyelés e sorok írójának mutatta, a legveszélyesebb hely a mozdony utáni kocsin van: tehát vagy a kalauz-kocsiban, vagy a figyelő-kocsin. Sokkal veszélyesebb, mint magán a mozdonyon. Mert hogy a kalauz-, illetve figyelő-kocsi a legtöbbit szenved és legjobban megrongáltatik minden ilyen alkalommal, azt kétségbevonni nem fogja senki, aki a vasuti balesetekkel foglalkozott valaha. És hogy annak van azután legkevésbé jó dolga a vonatnál, aki ezen a helyen tartózkodik, az sem szenvedhet kétséget.

A mozdony ugyanis olyan erős alkotmány, hogy annak keretét egy iszonyu összeütközés megörbitheti ugyan, de össze nem zúzhatja. Aki azon fönt áll, az ne féltsse az életét attól, hogy a mozdony össze fog roppanni alatta. Ez egyértelmű lenne a levegőbe röpüléssel. A mozdony személyzetet soha sem innen fenyegeti a veszedelem. Hanem igenis fenyegeti arról a részről, hogy a vonat kocsijai feltorlódnak a mozdony fölé s a lezuhanó nehéz alkatrészek ott nyomják agyon őket a mozdony konyháján, vagy eltörrik a gőzfeszmerőt, gőzsipszárat, víz-állásmutató-üveget stb. s akkor őket a leforrázás, megfuladás veszélyének teszik ki; vagy végül, hogy a mozdony nyomában torlódnak a szerkocsira való kapaszkodásukban megemelik ennek hátulját s a kocsiroscok a hátulról jövő iszonyu nyomás által egy perc alatt a szerkocsi alá ékeltevé, ezt oly magasra billentik fel, hogy a benne lévő nagy széntömeg a mozdonykonyhára zuhan és mindenkit maga alá temet, sőt megfulaszt, akit ott ér. Volt rá eset, hogy a mozdonyok a nagy ütés és nyomás következtében mintegy felágaskodtak az elejükkel — de sohasem annyira, hogy ez a mozdony személyzet életét veszélyeztette volna.

Tapasztalás szerint ilyen összeütközések esetén a mozdonyokon aránylag az a legbiztosabb tartózkodási hely, amely a kazánnak a sátor alá benyúló hátsó része mellett, a két sarokban van.

Létezik azonban egy fajtája a mozdonyoknak, amelyek szerkezeténél fogva összeütközés esetén épp a mozdony személyzet forog a legnagyobb veszélyben. Ezek a szerkocsi nélküli mozdonyok, s ezek között is a másodranguaknak azon fajtája, mely a m. kir. államvasutaknál a XII. osztálylyal van megjelölve. Ezeknél vonatösszeütközés esetén a mozdony személyzet megsérülése, esetleg megöletése szinte elkerülhetetlen — hacsak idejében le nem ugrálnak. A hirtelen való visszalökés és a hátulról jövő roppant nyomás folytán feltorlódnak a kocsi elseje, a kalauz-, illetve figyelő-kocsi ugyanis egy szempillantás alatt felülkerekedik a nálánál súlyosabb ilyen vonatmozdony hátsó ütközői fölé, a mozdonynak igen gyenge hátsó sátorfalát benyomja, a víz-állásmutató üveget, gőzfeszmerőt, gőzsipszárat stb. el- és letördeli, s az ott tartózkodó embereket nemcsak agyonzúzással fenyegeti, de a mindenfelől kiömlő forró víz és gőzben a megfuladás, agyonforrázás veszélyének teszi ki.

(Folytatjuk.)

Hogyan ápoljuk kertünket.

A hó javarészt eltakarodott s a természet alig várja már a maga ébresztését a meleg napsugár erejével. És az a napsugár, bármennyire vágyódunk már mindannyian utána, bizony még hidegecske egy kissé. Hanem hát úgy vagyunk vele, hogy jól esik a látása is; mert tudjuk, hogy még csak rövid idő kell hozzá és minden földiek felett ő leszen a győztes.

A márcziussal, illetve a földnek lassan-lassan való felmelegedésével szaporodnak a kerti munkák is. Ezek egyik legfontosabbika, hogy még ebben a hónapban igyekezzünk a kert trágyázását, valamint annak felásását befejezni. Azon kertekben, amelyeket még az őszszel ástunk volt fel, az ástott helyek gereblyével jól meghuzandók és kérgük porhanyitandó. A veteményezés, kivált a délnek fekvő, valamint a védett helyeken, már kezdetét veheti. Akinek kerti melegágya van, az ezt a melegágyat friss lóganéjjal újból sánczolja körül és szép napokon át minél gyakrabban szellőztesse.

A gyümölcsös kertben a csemeték ültetése ebben a hónapban befejezendő. A fák mohtól jól megtisztítandók s a hernyózás is teljesen elvégzendő. A még meg nem trágyázott fák most trágyázandók s a metszés alatt lévőknél, mint pl. a sárga- és őszi-barack, cseresznye stb. — a metszés befejezendő. Ha az idő kedvező, kezdetét veheti a döntés és dugványozás, a párosítás, sőt később már a hasítékba való oltás is.

A gyümölcsfák tavaszi ültetésére vonatkozólag meg kell jegyeznünk, hogy az se nagyon korán, se nagyon későn ne történjék. Legjobb az ültetést akkor végezni, amikor az illető fa már kissé indulni kezd (fakadásnak indul), és amikor a föld sem fagyos többé, sőt némileg átmelegedett. Hogy a csemeték átültetése sikeres legyen, a következőkre kell ügyelni.

A gyökér, szintugy a korona, megmetszendők. A gyökérről azonban csak a nagyon hosszú, a rothadásnak indult, vagy egyébként beteg részeket szabad lenyesni. No meg az ugynevezett szívgyökér is jó kurtára megmetszhető; mert ennek nem az a rendeltetése, hogy a föld erejével a fát táplálja, hanem, hogy a földben való szilárd állását biztosítsa. Ennek a szívgyökérnek megcsontítása azért hasznos magára a fácskára nézve, mert ezáltal jobban erőhöz jutnak az apró ugynevezett szívgyökerek, melyek nem nyulnak le mélyen a földbe, hanem inkább a föld felületéhez közel, a jó termőföldben terjednek el. Az ép, egészséges szívó gyökereket csak abban az esetben szabad megmetszeni, ha némi ritkítás tanácsosnak mutatkozik, vagy ha az egyik oldalon nagyon kevés a szívógyökér, a másikon meg nagyon sok.

A gyökerek metszése csak igen éles késsel történjék, és arra is vigyázni kell, hogy a metszés szélén a gyökér héjának felhámítása, berepedése elkerültesse, mert az ilyen helyek megfeketednek, és az egész csemete kiveszését okozhatják. A gyökér metszett lapjai mindig alul kell hogy legyenek, vagyis a metszési felület simán lefelé illeszkedjék a földre. Így ugyanis sokkal könnyebben és hamarabb hajt új gyökeret, mintha a metszett, sebes gyökérfelület fölfelé van fordulva.

A csemete koronájának visszametszésénél első sorban arra kell nézni, hogy milyen erős a gyökér. Ha a gyökér erős, erősebbre hagyható a korona is;

de ha a gyökér gyenge, akkor a koronát is annyira vissza kell metszeni, hogy arányban legyenek egymással. Mert gyöngye gyökér csak gyöngye fát képes kellően táplálni. A magasabb dereku fákat 3—4—5 szemre szokás visszametszeni. A metszéseket akként csináljuk, hogy azokat a szemeket keressük ki, amelyek jó irányba indulnak a növéssükkel, hogy a fának majdan szép formát is adjanak; az ilyen szemek felett a galyat éles késsel levágván, igyekeznünk kell, hogy a metszési felület itt is sima, szakadozott szélek nélküli legyen. A tavaszi metszésnél ezt a metszést mindjárt a szem felett kell csinálni, hogy csutak ne maradjon és a seb minél előbb behegedjen; ha őszi metszésű, némileg csutakos fácskáink volnának, a csutkákat szintén le kell most szedegetni.

Az ültetésnél óvakodjunk attól, hogy a fát mélyen dugjuk be a földbe. Ez árt a fának legtöbbit. A gyökér soha mélyebbre ne menjen, mint volt addig. A gödröt hasznos mélyebre kiásni, de azután ki kell tölteni, hogy porhanyóval legyen teli. Alul jön a legrosszabb föld, felül pedig, a csemete tövére, a legjobb föld. Ebbe a fácskát beállítjuk, gyökereit a legjobb földben minden irány felé szerte igazgatjuk, azután néhány ásó vagy kapára való jó porladt földet vetvén a gyökerek tetejébe, a fát derekánál fogva kissé megrázogatjuk, hogy a föld jól körül feküdjön a gyökereket. Ha nagy szárazság van ültetés közben, tanácsos a földet iszapolni, amit úgy csinálunk, hogy apródonként vagy egy kanna vizet öntözgetünk a gödörbe, amivel nemcsak a föld mosódik jobban a gyökerekre, de a fogamzás is valószínűbbé válik. Agyagos talajban, vagy rögök közé ültetni a csemetét nem észszerű, még iszapolás mellett sem. Itt előbb a rögöket kell apróra zúzni, és csak úgy a fát elültetni, természetesen rostált földet hintvén a fa tövére, amelyet nem árt kissé megiszapolni. Ez az iszapolás a késői tavaszi ültetésnél kívánatos. Ha a fak messziről jöttek, vagy már régebben kivették a földből, elültetésük előtt tegyük gyökereiket egy éjszakán át vízbe, vagy iszapoló földbe. Ez nagyon elősegíti a fogamzást. Sokan meggázolják a fa tövét elültetés után. Ez, amennyire használ a szárazon ültetett fának, annyira ártalmas az iszapolt ültetésnél, mert teljesen megtömi a földet; azért tehát ezzel is óvatosan járjunk el.

HIREK MINDENFELŐL.

Márczius 15-ikét, a magyar szabadság kihirdetésének dicsőséges évfordulóját, az egész országban nagy lelkesedéssel ülték meg a nemzet tömegei. A hivatalos világ április 11-én fog ünnepelni, mert akkorára szabta azt meg az új nemzeti politika. Hiába, csak nem boldog a magyar, ha valamiben egyszerre, egyformán kell egymással éreznie és gondolkoznia!

A népszámlálás eredménye. Az ujesztendei népszámlálás eredményét az országos statisztikai hivatal a napokban tette közzé. Van eszerint a magyar szent korona területén 19,203.531 lélek, vagyis körülbelül 1 millió nyolczszázezerrel több, mint volt tíz évvel ezelőtt, az utolsó népszámlálás alkalmával.

Rablógyilkos egy vasuti órházban. A déli vasut székesfehérvár-komáromi vonalán, a Kisbér és Bakony-Sárkány között fekvő 32. számú órház-

nál iszonyu gaztettet követett el a napokban egy kötözni való csavargó. Az órházban ugyanis Somogyi Ferencz lakik feleségével és három gyermekével. Somogyi a minap hivatalos dologban elment hazulról. Mialatt odajárt, egy csavargó lépett be az órházba s pénzt kért az asszonytól, a ki adott néhány krajczárt. A csavargó többet követelt s mikor látta, hogy nem kap, kiragadta az asszony kezéből csecsemő gyermekét és a földhöz vágta. A szerencsétlen gyermek hat éves leánytestvére ezt látva, kifutott az ajtón és sikoltva kiáltott segítségért. A csavargó utána dobta kését, de nem találta el a kis leányt, ki elfutott. Ami ezután történt, az iszonyu példája egy elvetemült ember gonoszságának. A csavargó föl-emelte eldobott kését, neki rontott a megrémült anyához simuló öt éves kis fiúnak és fejbe szurta. Azután az asszonyt támadta meg és tizenöt szurást ejtett rajta. E borzalmas vérengzés után rabolni akart a csavargó, de félt, hogy a kis leány, a ki elfutott, segítséget hoz s ezért elszökött. A megrémült gyermekeket az anyával a kórházba vitték. A gyermekek még fölépülhetnek, de az anya állapota reménytelen. A csendőrség a vérengzéssel Rábel László csavargót gyanúsítja, a ki csak nemrég szabadult ki nehéz rabságból. Rábelt el is fogták már, de konokul tagad.

Ismét halálos ítélet. Említettük a multkor, hogy Zimonyban egy fogoly, aki egy erdélyi családnak meggyilkolása miatt az ottani járásbíróság börtönébe volt becsukva, a fogházból kitört, megölve a fogházőrt és annak egész családját. Ezt a sokszoros gyilkost a mitroviczai törvényszék most kötél által való halálra ítélte.

Hogyan állanak a háboruk? Hát bizony csehül. Kinában a sok idegen nemzetségbeli katona addig handabandázott a kínaiakkal, amíg most egymással kaptak hajba. Még pedig nagyon komolyan. Mint minden erőszakosan szerzett préda felosztásánál történni szokott, itt is a koncezon vesztek össze az európai szövetséges urak. Az orosz akkora részt követel egymaga, amekkorát a többiek együttvéve sem kaphatnak, s ennek az ánglius erélyesen ellene szegült. Csakhogy a szegény ángliusnak minden java szárazföldi hadseregét még mindig a burok oktatgatják odalent Afrikában a szaladásnak hasznos voltára, így hát nem léphet fel az oroszszal szemben azzal az erővel, amelylyel ez kívánatos lenne az ő szempontjából. Sietne most már békét kötni a bural, minél olcsóbban és minél hamarabb, csakhogy a katonái felszabaduljanak, mert Kinában sokkal több forog most koczkán, mint Afrikában. De hát a burok nemcsak harcolni tudnak jól, hanem alku-dozi is, és látva az angol szorult helyzetét, most még kevésbé sietnek magukat megadni. Fogtam törököt, de nem ereszt. — sóhajtozza most magában bizonyára az angol nemzet, a burokra való vonatkozással. És megtörténhetik mihamar ezzel az elbizakodott, erőszakos világhatalommal, hogy miután eredménytelenül költött a burok elleni háborura rengeteg milliárdokat, pocsékolt el tengernyi embervért és reá nézve szégyenletes békekötés árán tudta csak hadseregét ebből az egyenetlen harcából kiszabadítani, hogy most az orosz fog végig verni rajta egy olyan sort, amit megemlegetnek még a dédunokák is odahaza. Ez lenne annak a telhetetlen kapzsiságnak, annak a gógös, erőszakos nagyragyásnak méltó jutalma!

SZÉPIRODALMI RÉSZ.

Szahara.

Járom, járom a Szaharát,
Létem zordon sivatagát
Napról-napra, évről-évre;
Roskadozva, elgyötörtén
Bukdácsolok a fvényben . . .
Mikor lesz már, mikor vége?

Oh be sivár, bús vidék ez,
A mely engemet környékez
Sivó-homok tengerével!
Köröskörül mit se látok,
Csak kietlen pusztaságot,
Mely a végtelenbe vész el.

A nap izzó láng-nyilakkal
Perzseli a fejem nappal,
Hogy agyam majd belekábul;
S oly hidegek itt az éjek,
Szinte didereg a lélek
Zuzmarájuk mord fagyátul.

S nincs sehol egy lombos fácska,
Melynek árnyas oltalmába
Vonulhatnék a hő ellen,
S nem füstölg sehol egy tüzhely,
A mely nyájas rőzse-tüzzel
Melegítse testem-lelkem.

Sehol egy datolya-pálma,
Mely gyümölcsével kínálna
Engem, hogyha megéheztem;
Harmat soha nem permelez,
Csermely, forrás nem csergedez,
Örökös szomj gyötör engem.

Nem virulnak itt virágok,
Hogy üdítne illatárjok
S szinpompájok megigézne;
Nincs tenyérszi lággyep-párna,
Hogy lenyugtathassam rája
Fáradt testem pihenésre.

Pihenésre? Ölyvek, héják,
A sakálok és hiénák
Lépten-nyomon rám-rám csapnak,
Skorpiók s a kigyók serge
— Mérges nyelvet öliögetve —
A hol érnek, meg-megmarnak.

— A Szaharát más is járja . . .
De van nyergelt paripája,
Fegyvere és gyors tevéje.
Engem gyalog indítottak,
Még csak föl sem podgyászoltak,
A hogy ilyen útra kéne.

Gyalog-szerrel, fegyver nélkül,
Önlényemnek erejétől
A hogy tellett, úgy vergődve,
Napot, éjet egybetéve,
Fulladozva veritékbe,
Se juthatok ki belőle.

Jönnek-mennek karavánok,
Kincscsel terhelt, dús kalmárok,
De sorsomon nem lendítnek;
Sietős az újok nagyon,
Nem érdekli csak a vagyon,
Rám ők nem is hederítnek.

— Néha-néha azt hívém már,
Hogy rám egy szép, zöld oáz vár,
Tündér-liget, boldog Éden!
Hol források üde habja
Szomjuságom oltogatja
És lemossa veritékem!

Szinpompában tündököltek,
Illatárral üdvözöltek
A távolból a virágok,
S terebélyes pálma-ágak
Oly hivogatón kínáltak
Hűvös árnyat, ízes tápot.

Ujra éledt a reményem . . .
Oh, ha lehetne elérnem
Nekem ezt a szép vidéket!
Nem mozdulnék én ki onnan,
Elrejtőzném a lombokban,
Nem törődném, világ, véled.

S végerőmet összeszedve,
Fulladozva, lelkendezve
Törekedtem az oázra!
De elállt bár lélekzésem,
Oda soha el nem értem,
Nem volt csak — »fáta morgána!«

Szerte foszlott, mint egy álom . . .
 S én mind csüggedőbben járom
 A sivatag pusztaságot.
 Fogy erőm már s mind mélyebben
 Süppedezek a fövényben
 S kétség'esve fölkiáltok :

Meddig járjam a Szaharát,
 Létem zordon sivatagát ?
 Mikor lesz már, mikor vége ?
 Mért nem temetsz már el engem,
 Számum szele, vad dühödben
 Egy homok-hegy fenekére ! ?

Luby Sándor.

A »Vasárnapi Ujság«-ból vettük át e szép verset, amelynél szebben és megkapóbban még soha sem festette senki a szegény ember sorsát és az élet göröngyös utain folytatott küzdelmes vergődését. Ugyanezen szerzőtől több, a kritika által dicséretileg fogadott verskötet jelent meg: »Tünő percek«, »Álmok az üdvről« és »Vergődés« címek alatt. A két utóbbiból a »Kitartás« előfizetői leszállított áron (»Álmok az üdvről« 60 kr., »Vergődés« 80 kr.) kaphatnak példányokat e lap szerkesztőségében vagy magánál a szerzőnél (Budapesten, Teréz-körút 43 a. szám).

Az amerikai párbaj.

Az Isten ege alatt nem is lehetett volna vastagabb barátságot elképzelni, mint amilyenben a mi jó ismerősünk, Zokogó Ferdinánd és Vigházy Edömér egymás irányában viseltetének vala. Igazán meghatározható volt ennek a barátságnak minden egyes alkalommal való érzékeny megnyilvánulása; és már-már azon veszély fenyegette őket, hogy ama bizonyos Kasztor és Pollux nevezetű ókori uriemberek sorsára jutnak (mely szerint ugyanis minden második kutyát róluk, az ő nevükről nevez el a hálás utókor), amikor egy váratlan, egy borzalmas szörnyeteg tolazkodott közéje ennek a nemes érzelemnek. Amelyik megsemmisüléssel fenyegette nemcsak a barátságot, de az életük pályáját, a . . . a . . . no meg mindazt, ami ilyenkor megsemmisülni szokott. Mert vala e szörnynek az ő neve: szerelem.

Bözsikének hívták e közös ideált. Akinek, az igaz, hogy úgy vagy kétszáz ezer forintocskára hozománya volt, no de ezenkívül más rosszat még a megtestesült irigység sem tudott volna ráfogni. Hacsak nem azt, hogy fiatal is volt, szép is volt, kedves, aranyos is volt. Kinek mi köze hozzá, hogy a hozományhoz egy özvegy anyós is hozzátartozott?

Hát bebizonyult itt is, mint ahogyan ez már bebizonyulni szokott, hogy a szerelem erősebb még a barátságnál is. A jó barátok, akik eddig egymás életét adták volna egymásért, most egy idegen kis leánykát is irigyeltek egymástól. Egyik sem akart róla a másik javára lemondani. Mivel pedig a szerelemnek örök törvényei vannak, hát ezen törvények alapján a két vetélytárs megállapította, hogy egyiküknek pusztulnia kell ezen árnyékvilágból. Ezt egyértelműen, egyhangulag állapították meg. Annál különösebb volt azután, hogy már a második kérdésre nézve megakadt ez a nagy egyértelműség; amikor ugyanis arról volt szó, hogy ki legyen az az egyik — kettőjük közül. Mindig egymás ellen szavaztak.

— Döntsen hát a fekete golyó — zokogá el-

fuladt hangon Zokogó Ferdinánd. — Aki kettőnk közül a fekete golyót huzza, az egy hónap múlva eltűnik a föld színéről. Az pusztul e világból!

— Tehát amerikai párbaj? — sóhajtá nem vigan Vigházy Edömér,

— Az. Amerikai párbaj. Kérlelhetlen szigorral teljesítve . . .

Ebben azután mégis megegyeztek. De a fekete golyóbis huzását, hogy ne essék valamelyiküknek nagyon nehezére az az egy hónap, csak a terminus lejárta előtti napra hagyták. Addig még élni akartak a régi barátságnak, örvideni mindketten az életnek; mert ki tudja, hogy kié lesz a fekete golyó? . . . Bözsikét szándékosan kerülték, nehogy terveiknek még csak halvány sejtelve is kitudódják s a párbaj után a megmaradó boldog is elveszítse a hír révén ezt a drága kincset.

*

Elkövetkezett az utolsóelőtti nap. A sorshuzás napja. Megszokott kávéházukban gubbasztanak mindketten, élet és halál reménysége között lebegvén. Még egy óra . . . és a koczka eldőlt . . . Még egy nap . . . és egy hű baráti szívvvel kevesebb fog dobogni e földön . . . De melyik lesz az? . . . Melyik? . . .

Ezekhez a komor, sejtelmes gondolatokhoz, ezekhez a kínos tépelődésekhez szinte hozzá illik az a rémséges nyári fergeteg, amely odakint hirtelen kerekedik. Lelkeik szinte megkönnyebbülnek, amint a zúgó szélvihar sűrű porfelhőbe takarja előttük a világot, amint az ég tengernyi zápor alakjában hullatja könyeit. Hátha az is őket siratja? . . .

A kávéházba sereggestül tódul az utcáról a nép. Hajlék alá menekülnek a zápor elől.

Ferdinánd és Edömér hirtelen hátrakapják fejüket. Ama bizonyos ezüstcsengésű nevelés üti meg füleiket, és aki így rájuk nevet, az bizony nem más, mint az édes, az imádott Bözsike. Aki miatt holnap egyikük egy forrón dobogó, nemes szivet fog a szerelem mindenhatóságának oltarán feláldozni, de akiről most csak úgy csurog le a lé, az esővíz.

— Megengedik? — kérdi Bözsike észbontó kedvességgel a halálra szánt két firmától, miközben oda telepedik le az ő asztalukhoz. Majd mosolyogva int egy löcslábú, birkaszemű nyurga legénynek, aki a paraplékat helyezgette el a ruhafogas mellett, és bemutatja őt a meglepett uraknak:

— Vőlegényem, Trampelhauser . . .

*

Sem másnap, sem harmadnap, sem azóta — nem lőtt magára senki. *Máv Zakariás.*

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

683. sz. tagtárs. A kérdéses üzenet magánügyben szóló lapunk egy olvasójának, be fogja tehát látni, hogy nincs jogunk azt másokkal szemben szellőztetni. Annál kevésbbé tesszük ezt, mert mindenkinek jogait mindenkor tiszteletben tartjuk és nem nyújtunk segédkezet olyanhoz, ami másnak az érdekeibe ütköznék.

956. sz. tag. Kivánt czikk csak a jövő számban jelenhetnek meg, mert térszúke miatt eddig nem közölhattük.

Bauer. Érdeklődését köszönjük. A verset, miután már más lapban jelent meg, nem hozhatjuk. Ha azonban hasonlókkal — de eredetiekkkel — fordul hozzánk, szívesen leközzöljük. Feltéve persze, hogy legalább is olyan jók lesznek, mint a mutatvány.

Benes. A beküldött dolgozat annyira rövid, hogy 20—30 nyomtatott sornál több nem telt ki belőle. Ez önálló cikkeknek ebben a fajtában nem felel meg és azért nem is hozhattuk. Van azonban a mai számunkban egy hasonló szellemű másik dolgozat; ha ebben a szellemben és ilyen terjedelemben lesz szives cikkeit beküldeni, azokat köszönettel vesszük és közöljük.

Vidéki lapársainkhoz. Örömmel látjuk, hogy lapunk figyelemre méltó módon kezd tért hódítani, főként a vidéki lapársaknál. Abból következtetjük ezt, hogy a mi eredeti cikkeinket hol itt, hol ott látjuk feltűnni valamely vidéki lapnak a hasábjain. Ez eddig jól van így. Mert a cikkek úgy látszik, hogy jók. De az már nem jól van, ha a bennünket így megtisztelő kollégák csupa hála fejében mélyesen elhallgatják, hogy kinek a mesgyéjéből szántogatnak. A forrás megemlézését talán csak megérdemelnék! Avagy nem gondolják? . . .

Némethy József, Zágráb. Kevesebbet kaptunk 40 fillérrel, kérjük adandó alkalommal pótolni. — *Süli Pál, Szeged.* Havi tagsági díja, mint alapító tagnak nem 2 kor. 50 fill., hanem 3 kor. 40 fill. Februárról fölöslege volt, miután az akkor küldött összeget december hónapra számoltuk el, 1 kor. 60 fill., ehhez küldött márcziusban 2 kor. 50 fill., vagyis összesen 4 korona 10 fillér, ebből január óra elszámoltunk 3 korona 40 fillért, fölöslege van e szerint 70 fillér, ehhez kérjük még 2 korona 70 fillért beküldeni, miáltal február havi díja is kifizetve lesz. Ezentúl s így márcziusra is pedig kérjük havonként 3 korona 40 fillért beküldeni. — *Takáts Péter, Budapest.* Elszámoltuk február hónapra, miután azonban február óra tagsági díja már 3 korona 40 fillér, mert e hónaptól kezdve már egyesületi jogaiba lépett, így fölöslege van 60 fillér, sziveskedjék ehhez még 2 korona 80 fillért küldeni, miáltal márczius havi tagsági díja is kifizetve lesz. — *Tóth Imre Ferencz, F.-Pálfalva,* 10 koronát; *Mezőfalvy, Kardoskut,* 8 koronát; *Binger Péter Pál, Szombathely,* 15 korona 7 fillért; *Cseh Sándor, Uj-Péteri,* 16 korona 40 fillért; *Keilbach Miklós, Versecz,* 37 korona 54 fillért; *Radó Ignác, Kis-Czell,* 27 koronát; *Doór Ferencz, Alsó-Árpás,* 8 korona 54 fillért köszönettel nyugtázunk, megfelelően elszámoltuk. — *Csonka Imre, Szeged.* Igen, rendben van. — *Wiskocill József, Budapest.* Elkönyveltük november, december és január hónapokra. — *Kocsis Dénes, Brassó.* Elszámoltuk márczius, április és május hónapokra. — *Majdán Pál, Selyp.* Elkönyveltük február és márcziusra. — *Chrien Ádám, Selmezbánya.* Márczius és április hónapokra. — *Gloasz Sándor, Czece.* Kért könyveket elküldöttük. — *Simovits Gyula, Uj-Zsolna.* Jelzett időig szivesen várunk. — *Vogyeráczky József, Budapest,* 103 korona 27 fillért, *Csiky István, Arad,* 11 korona 90 fillért, *De Rivó József, Bród,* 75 korona 68 fillért, *Radó Ignác, Kis-Czell,* 6 korona 50 fillért, *Gyalay Gábor, Tószeg,* 36 korona 60 fillért, *Tankó István, Eger,* 16 korona 90 fillért, *Buda Ákos, Koskocz,* 6 korona 70 fillért, *Vizvári Antal, Királyháza,* 52 korona 75 fillért, *Erős Imre, Murány,* 22 korona 40 fillért, *Weisz Lázár, Nagy-Várad,* 8 koronát, *Iltsik L. Árpád, Zimony,* 9 korona 80 fillért, *Nyári Sándor, Normanczi,* 5 korona 15 fillért, *Torzsás György, Temesvár,* 36 korona 18 fillért, *Nedeczky Ottó, Nagy-Maros,* 27 korona 20 fillért, *Zsigmond Ferencz, Kézdi-Vásárhely,* 6 korona 80 fillért köszönettel nyugtázunk, megfelelően elszámoltuk. — *Sári András, 3540.* Miután már egy éve elmúlt, hogy egyesületünk tagja és így már egyesületi jogaiba lépett, ezért havi tagsági díja nem 2 korona, hanem 3 korona 40 fillér, sziveskedjék a hiányzó 1 korona 40 fillért beküldeni s ezentúl havonként 3 korona 40 fillért küldeni. — *Matula János, Selyp.* Mindkettőjük részére elkönyveltük február és márczius óra. — *Hajdu György, Kevele.* Mindkettőjük részére 2 hónapra számoltuk el.

Felelős szerkesztő: **Temesváry Alajos.**

Elvállal mindennemű
épületmunkákat

házak

jókarban tartását,

esekély

átalányösszeg

mellett.

Költségvetést
díjtalanul
készíték.

Gyár:

BUDAPEST,

Rottenbiller-utca 54.

**Gazdasági gépek
szakszerű kijavitása.**

Költségvetést díjtalanul készíték.

**! Uj találmány!
„RADICIN”**

egyedüli szer, a mely egyszerű kezelés mellett minden **tyukszem** bőrkeményedést 5—10 nap alatt gyökerestől eltávolít.

== **Ára 70 fillér.** ==

Kapható minden gyógytárban.

Központi szétküldés: **KÖLCSEY Z. LAJOS Budapest,**
VIII. ker., Rökk Szilárd-utca 27. sz.

80 fillér beküldése mellett (levélbélyegben is) postán bérmentve megküldetük.

HOHENBÜGLER FERENCZNÉ

nagyvendéglője

BUDAPEST, VII., Aréna-ut 58/a.

Athléták és színészek találkozóhelye.

Kitünő izletes magyar konyha. — Mérsékelt árak.
Kitünő magyar borok. — Kőbányai Dreher-féle sör.

Egyleteknek megfelelő mellék helyiségek.

Bor házhoz küldve 5 litertől kezdve:

Kitünő asztali fehér . . . . . literenként 35 kr.
Kitünő nehéz vörösbor . . . . . 45 kr.